

УДК 338.48:504:551.5

SUSTAINABLE TOURISM AS A TOOL FOR ENVIRONMENTAL CONSERVATION AND CLIMATE CHANGE ADAPTATION СТАЛИЙ ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІН КЛІМАТУ

Воіко V.O. / Бойко В.О.

*PhD of Economic sciences, Associate Professor / к.е.н., доц*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8032-5731>*Kherson State Agrarian and Economic University,**Kropyvnytskyi, University Avenue, 5/2, 25000**Херсонський державний аграрно-економічний університет,**Кропивницький, просп. Університетський, 5/2, 25000*

Анотація. В роботі розглядається роль сталого та екологічного туризму в збереженні природних ресурсів та боротьбі зі змінами клімату. Аналізуються принципи екологічного туризму, які сприяють збереженню біорізноманіття та зниженню негативного впливу на навколишнє середовище. Особлива увага приділяється кліматично дружньому туризму як важливому елементу трансформації туристичної індустрії для збереження природних ресурсів та мінімізації викидів парникових газів. Робота підкреслює важливість підвищення обізнаності туристів щодо екологічних проблем та відповідального ставлення до природи.

Ключові слова: Сталий туризм, зелений туризм, екологічний туризм.

Abstract. The paper examines the role of sustainable and ecological tourism in the preservation of natural resources and the fight against climate change. The principles of ecological tourism are analyzed, highlighting their contribution to biodiversity conservation and reducing the negative environmental impact. Special attention is given to climate-friendly tourism as a crucial element in the transformation of the tourism industry for the preservation of natural resources and the minimization of greenhouse gas emissions. The paper emphasizes the importance of raising tourists' awareness of ecological issues and fostering responsible attitudes towards nature.

Keywords: Sustainable tourism, green tourism, ecological tourism.

Вступ.

Сталий туризм є ключовим інструментом у боротьбі зі змінами клімату та збереженні природних ресурсів, оскільки він передбачає балансування між економічними вигодами від туризму та охороною навколишнього середовища. Завдяки сталим підходам у туризмі зменшується негативний вплив на екосистеми, зокрема через зниження викидів парникових газів та оптимізацію використання ресурсів. Важливим аспектом сталого туризму є підтримка біорізноманіття, що забезпечує довгострокове збереження природних ландшафтів та видів.

Основний текст.

Сталий туризм фокусується на забезпеченні економічного розвитку, одночасно враховуючи екологічні та соціальні аспекти. Однак, екологічний туризм є більш специфічним підходом, який безпосередньо спрямований на збереження природи та мінімізацію негативного впливу на екосистеми через освітні програми та відповідальне ставлення до природних ресурсів [1,2].

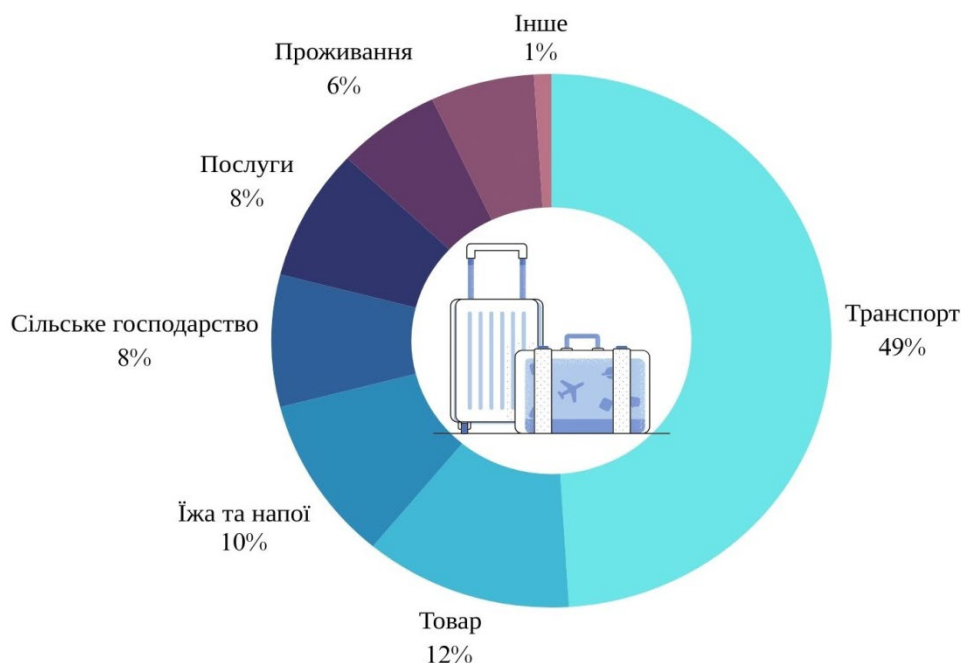
Екологічний туризм базується на низці принципів, які сприяють збереженню навколишнього середовища, підтримці сталого розвитку та забезпеченню позитивного впливу на місцеві громади (рисунок 1.)

Рисунок - 1 Принципи екологічного туризму

Джерело: авторська розробка

Екологічний туризм орієнтований на мінімізацію негативного впливу на природні ресурси, такі як вода, земля та біорізноманіття. Він передбачає використання ресурсів таким чином, щоб забезпечити їх збереження для майбутніх поколінь, а також підтримує заходи з відновлення пошкоджених екосистем. Також метою є зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, зокрема шляхом зниження викидів CO², мінімізації відходів і забруднення, ефективного використання енергії, а також підтримки безпечних практик утилізації відходів (рисунок 2).

Рисунок 2 – Загальний вуглецевий слід туризму, %

Джерело: [3]

Туризм відповідає за приблизно 8% світових викидів вуглецю. Від авіаперельотів і поїздок на кораблях до сувенірів і проживання - різні види діяльності сприяють вуглецевому сліду туризму. Більшість цих викидів здійснюють туристи з країн з високим рівнем доходу, при цьому туристи з США займають перше місце. Зі зростанням числа людей, які можуть дозволити собі подорожувати, зростатиме й екологічний слід туризму [3].

Не менш важливим принципом екологічного туризму є сприяння підвищенню обізнаності туристів щодо проблем екології, сталого розвитку та охорони природи. Оскільки це сприятиме економічному розвитку місцевих громад, створюючи нові робочі місця та підтримуючи місцеві підприємства, зокрема у сфері готельного бізнесу, транспорту та виробництва екопродуктів. Туристи повинні поводитися відповідально, уникаючи дій, які можуть бути образливими або руйнівними для місцевих звичаїв і традицій [4].

Отже важливою частиною сталого розвитку та екологічної відповідальності в туристичній індустрії стає кліматично дружній туризм. Кліматично дружній туризм передбачає розвиток таких туристичних практик, які мінімізують негативний вплив на навколишнє середовище, сприяють збереженню природних ресурсів та зниженню викидів парникових газів.

Це поняття охоплює різноманітні аспекти - від вибору сталих засобів транспорту до підтримки екологічно чистих готелів і проведення турів, що включають навчання про важливість охорони довкілля. Враховуючи інтенсивність змін клімату та зростаючі вимоги до збереження природи, індустрія туризму повинна активно адаптуватися до нових реалій, і саме кліматично дружній туризм стане одним із ключових елементів цієї трансформації.

Висновки.

Сталий туризм є важливим інструментом для забезпечення не лише економічного розвитку, а й охорони навколишнього середовища. Впровадження екологічно чистих практик та сталих стратегій у туристичній галузі дозволяє зменшити негативний вплив на природу, зберегти природні ресурси та забезпечити економічний добробут місцевих громад. Сталий туризм сприяє створенню робочих місць і розвитку місцевої інфраструктури, що підвищує життєвий рівень населення та зменшує залежність від виснажливих для екосистем видів діяльності. Крім того, це важливий крок на шляху до досягнення глобальних цілей у боротьбі зі змінами клімату, оскільки зменшує вуглецевий слід, стимулює ефективне використання ресурсів і сприяє адаптації до кліматичних змін. Урахування екологічних аспектів у туристичному бізнесі не лише допомагає зберегти біорізноманіття, а й сприяє розвитку відповідального споживання, що відповідає потребам сучасного суспільства, орієнтуючись на стійкість та баланс між природою, економікою та соціальними потребами. Тому сталий туризм є основою для досягнення сталого розвитку в умовах глобальних екологічних викликів.

Література:

1. Бойко В.О. Екологічний туризм як складова зеленої економіки.

Ефективна економіка. 2021. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.73>.

2. Бойко В.О. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. *Агросвіт.2020*. № 22. С. 58–65. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.22.58.

3. Carbon Footprint of Tourism [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://sustainabletravel.org/issues/carbon-footprint-tourism/>

4. Brych, V., & Galysh, N. (2020). Sustainable development of the tourism industry: environmental and statistical dimension. *Economic analysis*, 30 (4), 23-30.

© Бойко В.О.